

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2026-896694843

DOS-2013-0000336

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde

Staten

15 september 2026

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Tijdelijke maatregel op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda als gevolg van werkzaamheden van ProRail aan de Gouwespoorbrug tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven

Advies

1. Vast te stellen de brief aan NS waarin ingestemd wordt met het voorstel van NS om, in afwijking van de reisvoorwaarden, gedurende de periode van de afsluiting van de Gouwespoorbrug tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven en de stremming van het treinverkeer op dat traject, reizigers niet toe te staan een fiets/fietsen mee te nemen tijdens de spits bij het reizen op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda (TAG),
2. Vast te stellen de brief aan PS over de tijdelijke maatregel op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda;
3. Vast te stellen de brieven aan de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven – Reeuwijk, Gouda en Waddinxveen, de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland en het ROCOV Hollands Midden over de tijdelijke maatregel op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda;
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de tijdelijke maatregel op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- Brief aan NS – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan PS – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan Gemeente Alphen aan den Rijn – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan Gemeente Bodegraven – Reeuwijk – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan Gemeente Gouda – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan Gemeente Waddinxveen – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;

- Brief aan Regio Midden-Holland – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan Regio Holland-Rijnland – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden;
- Brief aan het ROCOV Hollands Midden – Tijdelijk weren fietsen tijdens spits op Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda door werkzaamheden.

Toelichting voor het College

Op 17 december 2025 heeft ProRail ons geïnformeerd dat zij vanaf 12 oktober 2026 gedurende negen maanden werkzaamheden uitvoert aan de Gouwespoorbrug tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Dit betekent dat er negen maanden lang geen treinvervoer mogelijk is tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven. Dat levert veel hinder op voor reizigers die gebruik maken van de treindienst Utrecht – Leiden. Die treindienst maakt onderdeel uit van het Hoofdrailnet, dat door NS wordt geëxploiteerd op basis van een door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gegunde concessie. NS heeft aangegeven dat reizigers die dan niet met de trein over de spoorbrug kunnen reizen kunnen omreizen, met treinvervangend busvervoer kunnen reizen of een andere keuze kunnen maken.

Daarnaast verwacht NS extra reizigers op de verbinding tussen Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en Gouda, ofwel in de treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda (TAG). Die treindienst wordt ook door NS geëxploiteerd, maar op basis van een door de provincie Zuid-Holland gegunde concessie onder specifieke concessie- en subsidievoorwaarden. Deze treindienst, of de exploitatie ervan, wordt hierna aangeduid met NS-TAG. Op basis van een modelmachtige inschatting verwacht NS tot 1.500 extra reizigers op een drukke dag – een toename van circa 18% ten opzichte van de periode voorafgaand aan de werkzaamheden. Die extra reizigers verwacht NS gespreid over de dag, dus ook in de spits. Bovendien starten de werkzaamheden van ProRail in de herfst, die bekend staat als de drukste periode van het jaar is.

Op dit moment heeft NS-TAG voor de TAG zes treinstellen beschikbaar en die worden tijdens de spits al ingezet. NS-TAG heeft geen extra treinstellen voor de treindienst beschikbaar. In een reguliere situatie bieden deze zes treinstellen voldoende vervoercapaciteit tijdens de spits. Aan NS-TAG is gevraagd om extra vervoercapaciteit te bieden door de TAG-treinen te verlengen. NS-TAG laat weten dat dat technisch niet kan. De TAG-treinstellen zijn met speciale apparatuur en spiegels ingericht zodat de machinist zelfstandig – op de TAG is immers geen conducteur aanwezig – de trein veilig laat vertrekken en zulke treinstellen heeft NS niet zonder meer extra beschikbaar.

NS zegt het voornoemde aantal extra reizigers alleen op een veilige manier in de drukke spitsreinen te kunnen vervoeren, en nog voldoende ruimte voor bijvoorbeeld een rolstoel of scootmobiel te bieden, als NS tijdens de ochtend- en avondspits het meenemen van een fiets/fietsen niet toe staat. Tijdens de daluren mag de fiets nog steeds mee.

- Onder de spits verstaat NS:
 - Maandag tot en met vrijdag van 06:30 tot 09:00 uur;
 - Maandag tot en met vrijdag van 16:00 tot 18:30 uur.

Tellingen van NS (februari 2026) laten zien dat in de huidige situatie reizigers te veel fietsen meenemen dan toegestaan is (maximaal drie per trein). Er gaan de hele dag te veel fietsen mee, maar zeker ook tijdens de spits. Waar mogelijk spreekt NS reizigers hier uiteraard al op aan. Als meer reizigers een fiets meenemen dan toegestaan, dan stallen zij die fiets nu al op een plek die vaak een veilige, toegankelijke en comfortabele treinreis hindert. Zo staan

fietsen voor zitplaatsen en deuren of staan ze in het gangpad, voor het toilet of op een plek voor mensen met een scootmobiel of rolstoel.

Het aantal fietsen dat wordt meegenomen in de TAG is dus al een probleem in de huidige situatie. Tegelijkertijd is het een belangrijk onderdeel van het vervoeraanbod op de TAG. Echter, als door de werkzaamheden het aantal treinreizigers op de TAG verder toeneemt, zullen die fietsen in de spits nog meer treinreizigers hinderen. NS vindt dat onverantwoord en wil daarom tijdelijk fietsen weren tijdens de spits.

NS verwacht de meeste extra reizigers tussen Waddinxveen en Gouda. Een verbod dat beperkt zou zijn tot dat deeltraject zou volgens NS onvoldoende effect hebben, omdat ook enkele fietsen de capaciteit, veiligheid en toegankelijkheid beperken. Bovendien telde NS de meeste fietsen tussen Boskoop en Alphen aan den Rijn. Vooral is een verbod op een deeltraject lastiger te communiceren en te handhaven dan een verbod op het hele traject.

NS-TAG mag om redenen van openbare orde en veiligheid fietsen weren en doet dat incidenteel al, bijvoorbeeld op Koningsdag. NS-TAG stelt nu aan provincie Zuid-Holland, als concessieverlener, voor om fietsen in de TAG niet toe te staan tijdens de spitsuren gedurende de voornoemde werkzaamheden en aanpassingen in de dienstregeling. Daarmee wil NS voldoende vervoercapaciteit bieden op de TAG, dat veilig doen en tegelijkertijd de toegankelijkheid van het vervoer garanderen.

Omdat voldoende vervoercapaciteit, veiligheid en toegankelijkheid beter geborgd kunnen worden door tijdelijk fietsen te weren tijdens de spits, is het voorstel om in te stemmen met een tijdelijke afwijking van de concessieafspraken over reisvoorwaarden over het meenemen van fietsen tijdens de spits op de TAG.

Naast het weren van fietsen tijdens de spits op de korte termijn, om de druk op de beperkte ruimte in de treinen te beheersen, maken de tellingen van NS duidelijk dat ook voor de lange termijn een passende oplossing moet worden gevonden voor de hinder die ontstaat door fietsen in de treinen enerzijds en de behoefte van sommige reizigers om een fiets mee te nemen anderzijds. Ook geeft de mogelijke groei van het aantal reizigers in de gemeenten langs de spoorlijn Alphen aan den Rijn – Gouda, vanwege de woningbouw, hier aanleiding toe.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag exclusief BTW : € 0,00.

Programma : Ambitie 2 - Bereikbaar Zuid-Holland

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Het toestaan van reizigers om een fiets mee te nemen bij een reis op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda tijdens de spitsuren maakt geen onderdeel uit van het Programma van Eisen voor de aanbesteding van de TAG 2016-2031. Het meenemen van een fiets tijdens de daluren is wel onderdeel van het Programma van Eisen.

Het toestaan van reizigers om een fiets mee te nemen bij een reis op de TAG tijdens de spits is onderdeel van een pakket van aanvullende diensten zoals door de concessiehouder aangeboden in haar Inschrijvingsdocument. Deze aanvullende diensten zijn niet opgenomen in concessiestukken zoals door de provincie opgesteld maar na gunning van de concessie wel tot bindende verplichtingen voor de concessiehouder verworven. Zoals ook vastgelegd in artikel 5 lid 5 van de concessiebeschikking.

Het voorstel van NS ziet op een verzoek om af te wijken van één van deze additioneel aangeboden diensten. Provincie Zuid-Holland kan als concessiehouder besluiten om een tijdelijke afwijking toe te staan (eventueel onder voorwaarde). Gelet het feit dat het voorstel niet gaat om een eis op grond van het Programma van Eisen, maar om een aanvullend aangeboden dienst wordt gesproken van 'afwijken' in plaats van 'het verlenen van een ontheffing' van het bepaalde/vereiste op grond van de concessiestukken.

Voorafgaande besluitvorming

Op 3 april 2014 is vastgesteld de concessiebeschikking inzake het verrichten van openbaar vervoer per spoor Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda (2016); verleend door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland; Aan de vervoeronderneming: combinatie NS Reizigers B.V. en Abellio Rail GmbH; Ingaande op 11 december 2016.

Proces

Na het besluit van Gedeputeerde Staten op dit voorstel zal de provincie Zuid-Holland de instemming met het tijdelijk afwijken van de reisvoorwaarden/concessiebeschikking mededelen aan de vervoerder NS-TAG, om deze maatregel uit te voeren vanaf 12 oktober 2026 totdat de werkzaamheden van ProRail aan de Gouwespoorbrug tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven zijn afgerond en het treinverkeer op dat traject is hervat.

Met NS-TAG is besproken dat, in het geval dat de verwachte drukte uitblijft en NS-TAG voldoende vervoercapaciteit, een veilige reis en toegankelijkheid kan bieden, NS-TAG in gesprek gaat met provincie Zuid-Holland over de voorwaarden waaronder het weren van fietsen tijdens de spits beëindigd kan worden.

Participatie en rolneming

De impact van de werkzaamheden aan de spoorbrug en de maatregelen die NS neemt om de reizigershinder te beperken zijn door ProRail en NS besproken met overheden en belanghebbenden in een groot gebied rond de verbinding Leiden – Utrecht. Beide spoorse partijen werken hierbij samen met Zuid-Holland Bereikbaar. Recent hebben ProRail en NS een brief over de aanstaande werkzaamheden gestuurd, die als bijlage is toegevoegd. De impact van de werkzaamheden op de TAG is op 8 september 2026 besproken tijdens het overleg met de reizigersorganisaties in het ROCOV Midden-Holland, die veel waarde hechten aan het kunnen meenemen van fietsen. Tegelijkertijd hechten zij veel waarde aan toegankelijkheid.

Communicatiestrategie

Onze instemming met het voorstel van NS-TAG om op de Treindienst Alphen aan den Rijn – Gouda gedurende de voornoemde werkzaamheden en stremming van het treinverkeer, het meenemen van fietsen tijdens de spits niet toe te staan, zal middels een brief worden gecommuniceerd met de concessiehouder NS-TAG, Provinciale Staten, de gemeenten Alphen aan den Rijn, Gouda en Waddinxveen, de regio's Holland Rijnland en Midden-Holland en het ROCOV Hollands Midden. NS-TAG is vervolgens verantwoordelijk voor de communicatie naar de reiziger en zal hierin samenwerken met Zuid-Holland Bereikbaar.

De werkzaamheden aan de Gouwespoorbrug en de stremming van het treinverkeer tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven, zijn uniek in hun aard en omvang. Op 8 januari jl. hebben ProRail en NS in een raadsinformatiebijeenkomst in de raadszaal van Alphen aan den Rijn daarom vragen beantwoord over hun maatregelen en verwachtingen. Wij waarderen het aanbod van NS om, na aanvang van de werkzaamheden en de stremming, opnieuw raadsleden en statenleden de gelegenheid te geven om vragen te stellen over de eerste ervaringen van treinreizigers op hun reizen tussen Alphen aan den Rijn en Bodegraven, en tussen Alphen aan den Rijn en Gouda.